

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000013

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-01-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Альюсеф Майя Хайдарівна

2. Maiia H. Aliusef

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8271-9614

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 228

Назва наукової спеціальності: Педіатрія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Педіатрія

Дата захисту: 08-02-2024

Спеціальність за освітою: Педіатрія

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.003.135

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.37, 76.29.47

Тема дисертації:

1. Клініко-патогенетичні аспекти гормональних порушень та патології сну у дітей з метаболічним синдромом.
2. Clinical and pathogenetic aspects of hormonal disorders and sleep pathology in children with metabolic syndrome.

Реферат:

1. Дана дисертаційна робота присвячена дослідженню гормональних порушень та патології сну у дітей з метаболічним синдромом. Метаболічний синдром (МС) – це комбінація станів, які часто виникають разом і підвищують ризик розвитку діабету, інсульту та серцево-судинних захворювань. Тому МС є значною клінічною та епідеміологічною проблемою населення індустріальних країн. Популяційні епідеміологічні дослідження з поширеності МС серед дітей України практично не проводились. Постійним предметом досліджень є патогенетичні зв'язки між станами, що входять до складу МС, та виявлення факторів ризику, що сприяють розвитку серйозних захворювань, таких як цукровий діабет 2-го типу, ішемічна хвороба серця, неалкогольна жирова хвороба печінки, синдром обструктивного апное сну, та інші. Ці стани значно

знижують якість життя як дитячого, так і в подальшому, дорослого населення, і можуть призвести до летальних наслідків. Медико-соціальна значущість дослідження полягає в зменшенні поширеності патології сну, пов'язаної з МС, та зменшенні частоти захворювань, до яких призводить МС, завдяки розумінню клініко-патогенетичних зв'язків патології сну та ожиріння та розробці необхідного комплексу профілактичних заходів серед таких пацієнтів. Робота виконана на кафедрі педіатрії №4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Дисертаційна робота є фрагментом науково-дослідницької роботи кафедри: «Розробка критеріїв діагностики та обґрунтування лікувальної тактики метаболічних порушень при патології серцево-судинної, ендокринної та сечової системи у дітей» (№ 0118U000151 держреєстрації НДР). Метою даної роботи є підвищення ефективності діагностики гормональних порушень та патології сну у дітей з метаболічним синдромом для покращення лікувально-профілактичних підходів. Завдання дослідження: 1. Вивчити особливості клінічних проявів метаболічного синдрому у дітей з метою ідентифікації пацієнтів з порушенням сну. 2. Дослідити стан вуглеводного та ліпідного обміну з метою визначення граничних значень НОМА-2 IR та наявності лептинорезистентності. 3. Визначити групи важкості метаболічних порушень у дітей з метаболічним синдромом, дослідивши особливості різних варіантів перебігу метаболічного синдрому згідно критеріїв діагностики IDF на основі НОМА-1 IR, НОМА-2 IR, показника функції бета клітин (%B) та чутливості до інсуліну (%S). 4. Вивчити структуру патології сну у дітей з МС шляхом кардіореспіраторного моніторингу апаратом SOMNOcheckmicro CARDIO та виявити денну сонливість за шкалою сонливості Епворта для дітей та підлітків (ESS-CHAD) та когнітивні порушення за Монреальською когнітивною оцінкою (MoCA). 5. Визначити кореляційні зв'язки клініко-інструментальних і лабораторних показників у дітей з метаболічним синдромом та патології сну та розробити алгоритм дій по обстеженню дітей з МС для виявлення патології сну.

2. This dissertation is devoted to the study of hormonal disorders and sleep pathology in children with metabolic syndrome. Metabolic syndrome (MetS) is a combination of conditions that often occur together and increase the risk of developing diabetes, stroke and cardiovascular disease. Therefore, MetS is a significant clinical and epidemiological problem for the population of developed countries. Population-based epidemiological studies on the prevalence of metabolic syndrome among children in Ukraine have not been conducted. The pathogenetic links between the conditions that make up MetS and the identification of risk factors that contribute to the development of serious diseases such as type 2 diabetes mellitus, coronary heart disease, non-alcoholic fatty liver disease, obstructive sleep apnoea, and others are an ongoing research topic. These conditions significantly reduce the quality of life of both children and adults and can be fatal. The medical and social importance of the study is to reduce the prevalence of sleep disorders associated with MetS and to reduce the incidence of diseases caused by MS by understanding the clinical and pathogenetic links between sleep disorders and obesity and developing the necessary set of preventive measures in such patients. The work was performed at the Department of Pediatrics #4 of the O.O. Bogomolets National Medical University. The thesis is a fragment of the department's research work: «Development of diagnostic markers and substantiation of therapeutic, rehabilitation tactics of metabolic, morphological and functional disorders in pathology of the endocrine, cardiovascular and urinary systems in children» (No. 0122U000492 of the state registration of the research work). The aim of this work is to increase the efficiency of diagnosing hormonal disorders and sleep pathology in children with metabolic syndrome (MetS) to improve treatment and prevention approaches. Objectives of the study: 1. To study the features of clinical manifestations of metabolic syndrome in children in order to identify patients with sleep disorders. 2. To investigate the state of carbohydrate and lipid metabolism in order to determine the threshold values of HOMA-2 IR and the presence of leptin resistance. 3. To determine the severity groups of metabolic disorders in children with metabolic syndrome by examining the features of different variants of metabolic syndrome according to the IDF diagnostic criteria based on HOMA-1 IR, HOMA-2 IR, beta cell function (%B) and insulin sensitivity (%S). 4. To study the structure of sleep pathology in children with MetS by cardiorespiratory monitoring with the SOMNOcheckmicro CARDIO device and to identify daytime sleepiness according to the Epworth Sleepiness Scale for Children and Adolescents (ESS-CHAD) and cognitive impairment according to the Montreal Cognitive Assessment (MoCA). 5. To determine the correlations between clinical, instrumental and laboratory parameters

and sleep pathology in children with metabolic syndrome and to develop an algorithm for the examination of children with MetS to detect sleep pathology.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Aliusef, M. H., & Churylina, A. V. (2023). The comprehensive assessment of the prevalence of metabolic syndrome in obese children and adolescents. *Ukrainian Scientific Medical Youth Journal*, 4(142), 121-128. [https://doi.org/10.32345/USMYJ.4\(142\).2023.121-128](https://doi.org/10.32345/USMYJ.4(142).2023.121-128)
- Aliusef MH, Churylina AV, Gnyloskurenko GV, Mitiuriaeva IO, Maidannyk VG. A comparative study of lipid profile and leptin resistance in children with metabolic syndrome depending on hypertension in Kyiv. *Wiadomosci Lekarskie (Warsaw, Poland : 1960)*. 2021 ;74(10 cz 2):2630-2633. PMID: 34923471.
- Aliusef, M. H., Gnyloskurenko, G. V., Churylina, A. V., & Mityuryayeva, I. O. (2022). Clustering patterns of metabolic syndrome: A cross-sectional study in children and adolescents in Kyiv. *Frontiers in pediatrics*, 10, 972975. <https://doi.org/10.3389/fped.2022.972975>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U000151

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чуриліна Аліна Василівна
2. Alina V. Churylina

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3130-2178

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Страшок Лариса Анатоліївна
2. Larysa A. Strashok

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9683-4776

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010656

Місцезнаходження: , Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлишин Галина Андріївна
2. Halyna A. Pavlyshyn

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4106-2235

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського"

Код за ЄДРПОУ: 02010832

Місцезнаходження: майдан Волі, 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Громнацька Наталія Миколаївна
2. Natalia M. Gromnatska

Кваліфікація: д. мед. н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 000-0002-9872-9451

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 69, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гищак Тетяна Віталіївна

2. Tetyana V. Nyschak

Кваліфікація: д.мед.н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7920-7914

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Марушко Юрій Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Марушко Юрій Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Паливода Роман

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна